

Hoe organiseer je de bedrijfshulpverlening?

Stap 1: Inventariseer de maatgevende factoren

De maatgevende factoren bepalen welke taken de bedrijfshulpverlening kan uitvoeren, welke uitrusting en opleiding gewenst is en hoeveel bedrijfshulpverleners (bhv'ers) nodig zijn. De maatgevende factoren bepalen dus de omvang en complexiteit van de organisatie van de bedrijfshulpverlening. Het gaat om de volgende factoren:

- Wat zijn de risico's? Denk aan brand, ongevallen of agressie. Met de Risicomonitor kun je deze risico's in kaart brengen.
- Zijn er risico's in de omgeving? Is er bijvoorbeeld een bedrijf in de buurt dat met gevaarlijke stoffen werkt?
- Hoeveel mensen zijn aanwezig? Stem met de bedrijfshulpverlening af wat het aantal aanwezige medewerkers, bezoekers, cliënten en kinderen is.
- Hoeveel aanwezigen zijn niet zelfredzaam? Sommige mensen kunnen zichzelf bij calamiteiten moeilijk redden. Denk aan kleine kinderen, mindervaliden en ouderen.
- Wat zijn de eigenschappen van het pand? Denk aan het aantal verdiepingen en de aanwezigheid van liften en vluchtwegen. In gebouwen waar verschillende partijen samen gebruikmaken van het pand (verzamelgebouw) is extra afstemming nodig met de medegebruikers van dat pand.
- Hoe lang duurt het voordat de hulpdiensten arriveren? Als je organisatie vlak bij een ambulancepost of brandweerkazerne ligt, is de opkomsttijd natuurlijk korter. De bhv'ers doen hun werk totdat de professionele hulpverleners hun taken overnemen.

Stap 2: Stel scenario's op

Op basis van de maatgevende factoren werk je de bedrijfshulpverlening verder uit. Dit doe je door scenario's op te stellen. Dit is maatwerk. Betrek zo mogelijk de preventiemedewerker en de ondernemingsraad/ personeelsvertegenwoordiging bij het opstellen van de scenario's.

Scenario's beschrijven situaties die zich mogelijk kunnen voordoen, zoals een brand, ongeval of een ontruiming. Denkbare scenario's zijn onder andere:

- Een brand die de bhv'ers zelf kunnen blussen.
- Een brand die de bhv'ers niet zelf kunnen blussen.
- Een ongeval waarbij alleen eerste hulp door bhv'ers nodig is.
- Een ongeval waarbij iemand naar het ziekenhuis moet worden gebracht.
- Een ongeval waarbij een ambulance nodig is.
- Een ontruiming van het gebouw.

Maak een lijst met mogelijke scenario's en werk die uit op basis van de volgende vragen:

- Hoe snel moeten de bhv'ers reageren?
- Hoe lang duurt het om het gebouw te ontruimen?
- Wie moet worden gealarmeerd? (bhv'ers, hulpdiensten, personeel, bezoekers et cetera)
- Wie doet wat? Wie alarmeert, wie ontruimt, wie verleent eerste hulp, wie coördineert, wie vangt mensen op na een ontruiming?
- Hoeveel bhv'ers zijn er nodig?
- Wat zijn hun taken en specialisaties?
- Wat hebben de bhv'ers nodig om hun taken uit te kunnen voeren? Denk aan EHBO-materialen, blusmiddelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en communicatiesystemen.
- Welke procedures zijn er nodig voor alarmering, ontruiming en hulpverlening?
- Hoe worden medewerkers en bezoekers voorgelicht en geïnstrueerd?

Stap 3: Organiseer de bedrijfshulpverlening

- Hou rekening met de aanwezige competenties van medewerkers die als bhv'er kunnen worden ingezet, zoals medewerkers met EHBO-vaardigheden.
- Zorg dat er altijd voldoende bhv'ers zijn, ook bij verlof of verzuim.
- Hou bij de opleiding van bhv'ers rekening met de risico's die zij zelf kunnen lopen bij hun inzet.
- Vertel medewerkers wat ze moeten doen bij een brand, ongevallen of een ontruiming, hoe ze een incident kunnen melden en wie de bhv'ers zijn.
- Laat de bedrijfshulpverlening aansluiten op de bouwtechnische situatie en de brandveiligheidsvoorzieningen van het pand. Stem de inzet van de bedrijfshulpverlening af op de voorschriften in de omgevingsvergunning.
- Als er verschillende verdiepingen of vleugels zijn: zorg dat er per verdieping of vleugel één of meer mensen zijn aangewezen voor het ontruimen.
- Maak procedures voor het melden van calamiteiten, het oproepen van de professionele hulpverleners, het oproepen van bhv'ers en het alarmeren van het personeel.
- Zorg dat bezoekers kunnen zien en horen wat ze moeten doen als er een calamiteit is.
- Stem het aantal bhv'ers (vooral ontruimers) af op het aantal aanwezigen.
- Stel vast in hoeverre niet zelfredzame personen zelf kunnen handelen bij calamiteiten en hoe zij daar goed over kunnen worden voorgelicht.
- Stem het aantal bhv'ers (vooral ontruimers) af op het aantal aanwezige niet zelfredzame personen en de mate waarin die geholpen moeten worden om in veiligheid te komen. Soms is het nodig om alle medewerkers op te leiden of te instrueren als ontruimer.
- Maak heldere afspraken met de andere gebruikers van het pand. Maak afspraken over de risico's, de bedrijfshulpverlening en samenwerking in noodsituaties.

Stap 4: Leg de organisatie van de bedrijfshulpverlening vast in een plan

Leg de organisatie van de bedrijfshulpverlening en de afspraken bij calamiteiten vast in een plan. In dit plan moeten volgens de Nederlandse Arbeidsinspectie de volgende aspecten zijn beschreven:

- De risico's waarop de bedrijfshulpverlening is gebaseerd.
- De manier waarop het aantal bhv'ers is bepaald.
- De manier waarop hun opleiding is bepaald, bijvoorbeeld met behulp van scenariobeschrijvingen.
- De manier waarop je organisatie vaststelt of de bedrijfshulpverlening goed functioneert (oefenen en evalueren).

Een belangrijk onderdeel van het bedrijfshulpverleningsplan is ontruiming. Dit onderwerp moet in het plan voldoende aandacht krijgen.

Beleidsplan

In grote organisaties en/of organisaties met grote risico's is aan te raden om het bedrijfshulpverleningsplan ook beleidsmatig te onderbouwen.

Stap 5: Borg de bedrijfshulpverlening

Voor de borging van de bedrijfshulpverlening zijn de volgende aspecten belangrijk:

- De bedrijfshulpverlening moet tijdens werktijden altijd paraat zijn.
- De organisatie van de bedrijfshulpverlening wordt bijgesteld als het pand, de inrichting, de werkprocessen en/of het personeelsbestand veranderen.
- Je houdt structureel oefeningen op basis van de beschreven scenario's.
- Je houdt de competenties van bhv'ers op peil met regelmatige herhalingscursussen, oefeningen en eventueel bijscholing.
- De medewerkers en andere aanwezigen krijgen structureel voorlichting over wat ze moeten doen in geval van calamiteiten.

Voor de borging van de bedrijfshulpverlening zijn regelmatige audits belangrijk. Organisaties met een kwaliteits- of arbozorgsysteem kunnen de bedrijfshulpverlening hierin opnemen. Betrek de preventiemedewerker en de ondernemingsraad/personeelsvertegenwoordiging bij de resultaten van de audits en de bijstellingen op basis van die audits.

Meer weten?

Sla de [NEN 8112:2017 Brandveiligheid en bedrijfshulpverlening](#) erop na. Het gebruik van deze NEN-norm is op basis van de Arbowet niet verplicht.

Op de website [De Zorg Brandveilig](#) van samenwerkende zorgbranches en Brandweer Nederland is veel informatie te vinden over de risicogestuurde aanpak van de brandveiligheid en bedrijfshulpverlening.